

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (доктор філософії)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>122 Комп'ютерні науки</i>
Освітня програма	<i>КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 годин)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: <i>к.філ.н. Соляник Світлана Федорівна, контактні дані: naukaa@ukr.net</i> Практичні : <i>к.філ.н. Соляник Світлана Федорівна, контактні дані: naukaa@ukr.net</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс (Moodle, Googleclassroom, тощо):</i>

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дисципліна «Філософські проблеми наукового пізнання» (ПО1) є нормативною дисципліною навчального плану підготовки докторів філософії з спеціальності «Комп'ютерні науки» і відіграє важливу роль у підготовці фахівців.

Метою навчальної дисципліни є формування знань у галузі філософії та методології науки, вивченні та аналізі сучасних наукових концепцій і теорій, вивченні методів для отримання і подальшого аналізу наукових знань, розв'язання проблеми істинності наукового знання, можливості інтуїтивного отримання знань, знайомство з практичним застосуванням науково-методологічних знань у професійній діяльності.

Метою кредитного модуля є формування у аспірантів загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей:

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК 05 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті у сфері комп'ютерних наук

СК 06 Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Програмні результати навчання:

ПРН 01 Мати передові концептуальні та методологічні знання з комп'ютерних наук і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 02 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми комп'ютерних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН 03 Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

ПРН 08 Визначати актуальні наукові та практичні проблеми у сфері комп'ютерних наук, глибоко розуміти загальні принципи та методи комп'ютерних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері комп'ютерних наук та у викладацькій практиці.

ПРН 09 Вивчати, узагальнювати та впроваджувати в навчальний процес інновації комп'ютерних наук.

ПРН 11 Організувати і здійснювати освітній процес у сфері комп'ютерних наук, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з дисципліни «Основи наукових досліджень».

Постреквізити: Захист дисертаційної роботи

1. Зміст навчальної дисципліни

Лекція 1. Світоглядно-філософські засади наукового пізнання.

Лекція 2. Наука як феномен культури.

Лекція 3. Філософське розуміння динаміки науки.

Лекція 4. Структура наукового знання та його елементи.

Лекція 5. Проблема істини в науці.

Лекція 6. Проблема цілісності наукового знання. Науки про природу та науки про культуру.

Лекція 7. Соціально-філософські проблеми технічних наук.

Лекція 8: Аксиологічні проблеми наукового пізнання

Лекція 9: Глобальні проблеми людства, концепція сталого розвитку і сучасна

Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Дротянко Л. Г., Ороховська Л. А., Ягодзінський С. М. Філософія наук і інновацій: практикум. Київ : НАУ, 2019. 60 с.
2. Кравчук Л. В. Філософія і методологія науки: посібник. Тернопіль: ТНМУ: Укрмедкнига, 2019. 271 с. •
3. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
4. Онопрієнко В.І. Історія, філософія, соціологія науки і технологій: навч.посібник для магістрантів і аспірантів- К.:ДП Інформ.-аналіт.агентство. 2014. С. 170-208.
5. Khrystokin, Hennadii and Svitlana Shkil Theoretical Sources of Theological Interpretation of Contemporary Cosmology by Alexei Nesteruk. Philosophy and Cosmology, Volume 25, 2020, P. 154-163.
6. Христокін Г., Васильченко В., Мельникова-Курганова О. Авторське право в медіасередовищі: сучасна проблематика. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. 1 (49). 2023.
7. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. - Вид. 3-тє, випр. та допов. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. - 364 с.
8. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / В.В. Сергієнко - Кременчук : Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. - 103 с.
9. Філософія науки: підручник /І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін., за ред. І. С. Добронравової. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. - 255 с.
10. Філософія освіти і науки: навч. посіб. / відп. ред.: І. С. Алексейчук, Л. І. Мозговий, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. Слов'янськ: Вид-во Маторіна Б. І., 2019. 365 с.
11. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки: підруч. для аспірантів усіх спец. Харків: ХНУРЕ, 2017. 177 с.
12. Христокін Г. Основні культурні форми буття філософії в їх типологічному вимірі // Ірпінський гуманітарний часопис : науковий журнал / редкол. : Є.М. Суліма (голов, ред.) та ін. - Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. - Випуск 2. - С. 148-158.
13. Христокін Г.В. Історична трансформація парадигм гуманізму: освітній аспект//Роль гуманітарної складової у глобалізованому суспільстві: Матеріали ІІ Всеукраїнського круглого столу: Електронне видання. - Ірпінь: УДФСУ, 2021. - С. 76-83.

Допоміжна література

1. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук, праць / редкол. М. А. Козловець, Л. В. Горохова, О. В. Чаплінська [та ін]. - Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2022. - 192 с. •
2. Габович О. і ін., Кузнецов В., Семенова Н. Українська фундаментальна наука і європейські цінності / О. Габович, В. Кузнецов, Н. Семенова: відп.ред.

- В.Кузнецов. - К.: Вид. Дім —Києво-Могилянська академія, 2015. - 208 с.
- Девтеров І.В. Соціалізація людини у кіберпросторі. Монографія. Київ. НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка». 2012., 356 с. - Бібліогр.: С. 335-357.
 - Сіверс В А. Філософія науки: навч. посіб. Київ: Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 2017. 147 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

- Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>
- Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди — <http://filosof.com.ua>
- Репозитарій НАУ: <http://er.nau.edu.ua:8080/submit>
- Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>

Навчальний контент

2. Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (дидактичні матеріали: презентація PowerPoint)
1	<p>Лекція 1. Світоглядно-філософські засади наукового пізнання.</p> <p>Основні форми і способи освоєння людиною світу. Поняття пізнання. Джерела пізнання: чуттєве та раціональне пізнання. Сутність знання та його форми (буденне, міфологічне, релігійне, художнє особистісне).</p> <p>Наука як особливий вид пізнання. Суттєві ознаки науки. Співвідношення наукового пізнання з іншими видами пізнання. Поняття позанаукового знання. Суб'єкт та об'єкт наукового пізнання. Специфіка наукового знання, його відмінність знання буденного. Функції наукового пізнання. Структура наукового знання. Проблема класифікації наук. Наука як соціальний інститут.</p> <p>Ціль і предмет філософії науки. Основні аспекти філософського вивчення науки.</p>
2	<p>Лекція 2. Наука як феномен культури.</p> <p>Культура як смислова сфера життєдіяльності людини. Основні підходи до розуміння культури. Наука у світі культури. Культурологічні характеристики науки. Вплив культури на розвиток науки. Вплив науки на розвиток культури. Наука й інші феномени культури. Взаємозв'язок науки і релігії. Наука в системі духовної культури людства, її соціальні функції.</p> <p>Гуманістичний зміст філософії і соціокультурне призначення науки. Сцієнтизм та антисцієнтизм.</p> <p>Проблема етоса в науці. Етичні норми та імперативи вченого: свобода, вибір відповідальність. Концепція Роберта Мертона.</p>
3	<p>Лекція 3. Філософське розуміння динаміки науки.</p> <p>Історичні типи наукової раціональності: класичний, некласичний та постнекласичний. Сутність кумулятивного підходу до пояснення механізму розвитку наукового знання. Карл Поппер про динаміку наукового знання: структура процесу, роль принципу фальсифікації. Концепція науководослідних програм І.Лакатоса. Концепція історичної динаміки науки Т.Куна.</p>

	<p>Поняття наукової парадигми. Наукові революції. Тематичний аналіз науки Дж. Холтона. Еволюціоністська модель розвитку науки: Взаємозв'язок світогляду та наукового знання. Сучасна глобальна наукова революція як становлення нелінійної науки та постнекласичного типу наукової раціональності. Наукова картина світу, її історичні форми та функції. Сучасна фізична та біологічна картина світу.</p>
4	<p>Лекція 4. Структура наукового знання та його елементи.</p> <p>Структурування наукового знання основні підходи та елементи. Емпіричний та теоретичний рівень наукового знання, їх діалектична взаємодія. Особливості та взаємозв'язок чуттєвого та раціонального пізнання.</p> <p>Структура емпіричного знання. Емпіричні залежності та емпіричні факти. Відмінність між емпіричним та теоретичним в науці. Основні форми теоретичного знання: теорія, проблема, гіпотеза, ідея, концепція, закон. Типологія законів науки. Ідеали, норми та критерії наукового дослідження. Диференціація й інтеграція наукового знання.</p>
5	<p>Лекція 5. Проблема істини в науці.</p> <p>Наукова істина та істина в науці. Основні підходи до розуміння раціональності науки. Діалектика абсолютної та відносної істини. Базове знання. Помилка. Критерій істини в пізнанні та в науці. Роль практики в пізнанні. Види практики. Сучасне розуміння проблеми істини в науці. Прояви істини в науковому пізнанні. Свобода та раціональність.</p> <p>Філософські теорії (концепції) істини та можливості їх застосування у сучасній науці. Класична / кореспондентська концепція істини. Семантична концепція істини. Проблема релятивізму. Прагматична концепція істини.</p> <p>Конвенціональна концепція істини. Принцип додаткового знання. Дослідження ситуацій: рівнозначність конкуруючих смислів (герменевтика, конструкціонізм).</p> <p>Методи науки та їх роль в пошуку істини. Научний метод та його функції. Система методів науки та їх класифікація. Методи науки в контексті відкриття та обґрунтування його результатів.</p> <p>Критика науки. Теорія «онтологічної відносності» В. Куайна. Методологія науково-дослідних програм І. Лакатоса. Анархічна епістемологія П. Фейєрабенда. «Строга наука» Е. Гуссерля. Герменевтика «наук про дух» Г.-Г. Гадамера.</p>
6	<p>Лекція 6. Проблема цілісності наукового знання. Науки про природу та науки про культуру.</p> <p>Типологія наукового знання. Історичні етапи пізнання природи. Структура та кордони природознавства. Роль математики у формуванні сучасного природознавства. Проблема походження та сутності життя в сучасній науці та філософії.</p> <p>Проблема взаємозв'язку науки і техніки. Специфіка природничих і технічних наук. Дисциплінарна організація технічної науки: дисципліни та сім'ї науково-технічних дисциплін. Класичні та не-класичні науково-технічні дисципліни. Предмет і структура інформатики як сучасної науково-технічної дисципліни. Філософські проблеми штучного інтелекту та віртуальної реальності.</p> <p>Єдність та відмінність науки про природу та науки про культуру. Критерії розрізнення гуманітарних та природничих знань: погляди Г. Ріккертата В.</p>

	<p>Віндельбанда. Особливості соціально-гуманітарних наук. Сучасна філософія соціальної науки і соціальна філософія. Специфіка суб'єкта і об'єкта соціального пізнання та законів суспільних і гуманітарних наук.</p>
7	<p>Лекція 7. Соціально-філософські проблеми технічних наук.</p> <p>Місце і роль техніки, інженерно-технічних наук в системі продуктивних сил суспільства. Становлення і розвиток технічних наук в процесі розвитку суспільства і культури. Історія техніки в її відношенні до філософії та історії людської думки, культури. Соціальні функції техніки.</p> <p>Концепції науково-технічного прогресу, науково-технічної революції. Комп'ютерна революція, інформатизація суспільства. Соціальне значення персонального комп'ютера. Інформатизація суспільства як чинник соціокультурного прогресу. Мікропроцесорна революція 70-х років та її вплив на розвиток електронної обчислювальної техніки. Розвиток інформатики, інформаційний простір та інформаційна культура особи і суспільства. Інформатизація як засіб досягнення сталого розвитку суспільства. Соціальні наслідки та потенційні загрози нових інформаційних технологій і комунікаційних систем. Сучасні електронні ЗМІ, Інтернет, соціальні мережі і проблема "масової культури".</p> <p>Система «людина-машина» і соціальні аспекти проектування нової техніки. Поняття соціальної оцінки техніки. Технічні науки та проблеми соціальної екології. Соціально-гуманітарна експертиза інженерно-технічних проектів. Технічна діяльність, технологія та інженерія як особлива соціально-культурно-історичне явище. Технічні знання в системі культури. Моральний вимір техніки. Проблеми технічної естетики.</p>
8	<p>Лекція 8: Аксіологічні проблеми наукового пізнання</p> <p>Категорія цінності в філософії науки. Формування аксіологічних проблем в історії філософії: погляди Г. Лотце, І. Канта, У. Віндельбанда, Г. Ріккєрта, Е. Кассіраера, У. Ділтея, І. А. Тойнбі, О. Шпенглера, М. Вебера, Т. Парсонса, Р. Мертона. Значення науки і цінностей в науці. Роль цінностей у соціально-гуманітарному пізнанні.</p>
9	<p>Лекція 9: Глобальні проблеми людства, концепція сталого розвитку і сучасна наука.</p> <p>Суть і зміст глобальних проблем людства з позицій філософського знання. Проблема людини як фокус усіх глобальних проблем. Сучасна екологічна криза та об'єктивний зміст екологічного імперативу. Необхідність екологізації світогляду людей і всієї соціальної практики. Проблема війни та миру. Демографічна проблема. Проблема бідності. Концепція сталого розвитку суспільства. Роль науки у вивченні та розв'язанні глобальних проблем людства. Новітні досягнення та проблемні аспекти розвитку світової науки. Внесок вітчизняної науки у розв'язання глобальних проблем людства.</p>

Індивідуальні заняття

№ з/п	Назва індивідуального завдання	Кількість ауд. годин
1	Еволюція гуманістичного філософського наукового пізнання.	1
2	Толерантність як проблема філософського наукового пізнання.	1
3	Гуманістична візія управління людськими ресурсами як проблема наукового пізнання.	1
4	Філософія креативно-інноваційного потенціалу особистості як як проблема наукового пізнання.	1
5	Філософія алгоритмічного мислення і культури як як проблема наукового пізнання.	2
6	Філософія креативної освіти як проблема наукового пізнання.	2
7	Філософія туризму як проблема наукового пізнання.	2
8	Філософія Agile-менеджменту як проблема наукового пізнання.	2
9	Філософія глобалізації як проблема наукового пізнання.	2
10	Філософія управління як проблема наукового пізнання.	2
11	Філософська рефлексія управлінської діяльності як проблема наукового пізнання.	2
12	Управління smart-city як проблема наукового пізнання.	2
13	Розбудова інклюзивних, безпечних, стійких, сталих міст як проблема наукового пізнання.	2
14	Управління даними цифрового міста як проблема наукового пізнання.	2
15	Синергетична парадигма наукового пізнання.	2
16	Системна парадигма наукового пізнання.	2
17	Agile-парадигма як методологія складності.	2
18	Поняття синергетичної парадигми наукового пізнання (атрактор, біфуркація, закрита і відкрита система, гомеостаз, самоорганізація відкритих систем, саморегуляція, взаємодія).	2
19	Синергетика як методологія постнекласичної науки.	2
20	Універсум, інформація, суспільство як проблема наукового пізнання.	2
21	Методи аналізу концепцій і моделей сучасного суспільства. Соціально-відповідальне суспільство, управління, людина як проблема наукового пізнання.	2
22	Соціально-відповідальне громадянство як проблема наукового пізнання.	2
23	Загальнофілософські методи наукового пізнання.	2
24	Філософія креативного міста та людини як проблема наукового пізнання.	2
25	Філософія творчості як проблема наукового пізнання.	

3. Самостійна робота аспіранта

№ з/п	Назви тем і питань, що виносяться на самостійне опрацювання та посилання на навчальну літературу	Кількість годин СРС
1	Філософія креативних цифрових технологій як проблема наукового пізнання.	4
2	Філософія цифрової людини і цифрового суспільства як проблема наукового пізнання.	4
3	Філософія штучного інтелекту як проблема наукового пізнання.	4
4	Інноваційно-цифрова управлінська парадигма як проблема наукового пізнання.	4
5	Концепція управління цифровим містом як складною соціально чинник креативного розвитку у контексті глобальних викликів	4
6	Формування концепції smart-city як економічно ефективного та екологічно чистого міста, орієнтованого на людей.	4
7	Управління datasphere як цифровим ресурсом складних соціально-економічних систем цифрового суспільства	4
8	Проблеми та тенденції управління екосистемою даних в умовах цифровізації суспільства і людини: методологія до слідження.	4
9	Концепція управління цифровим містом як складною соціально-економічною системою.	4
10	Трансформація сучасного суспільства як проблема наукового пізнання.	4

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Рекомендоване відвідування лекцій, але штрафних санкцій за пропуски лекцій не передбачено. Відвідування занять необхідно в обсязі, достатньому для виконання вимог викладача щодо виконання і своєчасної здачі індивідуальних робіт.

Пропущені контрольні заходи

Індивідуальні роботи можна здавати у відведений за розкладом час, як до, так і після встановленого терміну здачі конкретної роботи. Додаткові години для здачі індивідуального завдання призначаються викладачем. За відсутності поважних причин пропуску (медична довідка тощо) штрафні бали не нараховуються.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: виконання індивідуального завдання з філософських проблем наукового пізнання.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за індивідуальне завдання /зарахування усіх практичних робіт/семестровий рейтинг більше 30 балів.

Рейтинг аспіранта з дисципліни складається з двох складових: стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру та екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені і формується з балів, що він отримує за:

- 1) семінарське заняття
- 2) індивідуальне завдання;
- 3) самостійна робота;
- 4) відповідь на екзамені.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському (практичному) занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	Теми індивідуальних робіт сформульовані з урахуванням вимог до самостійної роботи аспіранта і розраховані на вміння працювати з алфавітним, тематичним та іншими бібліотечними каталогами по підбору відповідної літератури. Зміст індивідуальної роботи повинен повністю відповідати обраній темі (саме тому аспекту однієї з проблем філософії, який міститься в назві теми). Матеріал в індивідуальній роботі повинен бути викладений послідовно, з відповідними висновками з досліджуваної проблеми. В роботі використовувати спеціалізовані дослідження, що стосуються обраної теми. Виконання індивідуальної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді захисту роботи на обрану тему.
Вимоги до самостійної	Самостійна робота включає вивчення рекомендованої літератури, конспектування джерел, підготовку письмових

роботи	робіт з філософських проблем з теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі. Підсумкове оцінювання знань аспірантів здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

1. Самостійна робота

Ваговий бал – 25. Кожний аспірант виконує самостійну роботу з дисципліни «Філософські проблеми наукового пізнання» в рамках свого дисертаційного дослідження.

2. Індивідуальне завдання

Ваговий бал – 5. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює $5 \cdot 9 = 45$ балів.

3. Відповідь на екзамені

Кількість балів по відповіді на кожне питання визначається викладачем з врахуванням складності питання та якості відповіді. Максимальна кількість балів 30.

Штрафні та заохочувальні бали за:

- виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни надається від 2 до 5 заохочувальних балів.

Розрахунок шкали (R) рейтингу

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RC = 70 + 30 = 100 \text{ балів.}$$

Для отримання аспірантом відповідних оцінок (ECTS та традиційних) його рейтингова оцінка R переводиться згідно з таблицею відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно

64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к. філос. н. Соляник Світланою Федорівною.

Ухвалено: Вченою радою ПІМЕ ім. Г.Є. Пухова НАН України (протокол №10 від 26.09.2024р.)